

Toelichting bij het begrip “onderneming” en
voorwaarden voor steunaanvragers

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden in het kader van de steunregeling voor nuttige groene warmte, restwarmte en energie-efficiënte stadsverwarming of -koeling worden beschreven in **Hoofdstukken IV, V en VI van Titel VII van het Energiebesluit van 19 november 2010**. In deze nota wordt op beknopte wijze een toelichting gegeven bij deze voorwaarden, en meer specifiek het begrip “onderneming”.

I. Algemene Context

Het Energiebesluit bepaalt dat steun wordt toegekend voor installaties voor nuttige groene warmte, restwarmte en energie-efficiënte stadsverwarming of -koeling. Zowel ondernemingen, natuurlijke personen, als andere aanvragers komen principieel in aanmerking voor een subsidie. Indien de aanvrager een onderneming is, moet evenwel voldaan worden aan de Europese regels zoals vastgelegd in de **Algemene Groepsvrijstellingsverordening** (hierna: “AGVV”). Er zijn maximale steunpercentages vastgelegd afhankelijk van de grootte van de onderneming. Voor aanvragers die geen onderneming zijn, wordt steeds het maximaal toegelaten steunpercentage voor ondernemingen toegepast.

II. Het begrip “onderneming” in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening

Een onderneming is “*elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd*”. Om het onderscheid te maken tussen economische en niet-economische activiteiten, geldt als vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie dat **iedere activiteit die erin bestaat goederen of diensten op een markt aan te bieden, een economische activiteit is**. De toepassing van de staatssteunregels is bijgevolg niet afhankelijk van de vraag of de entiteit is opgezet om winst te genereren, en ook entiteiten zonder winst oogmerk (zoals vzw’s) kunnen goederen of diensten op een markt aanbieden. De vraag of een bepaalde entiteit als onderneming wordt aangemerkt, hangt dus volledig af van **de aard van haar activiteiten**.

Entiteiten die op het eerste gezicht niet als onderneming worden beschouwd, zoals stichtingen, publieke lichamen, onderzoeksorganisaties etc., worden bijgevolg niettemin als ondernemingen beschouwd indien zij economische activiteiten verrichten. Overheidsdiensten die deelnemen in economische activiteiten worden eveneens beschouwd als ondernemingen.

Sommige activiteiten zijn **niet-economisch** van aard. Wanneer een organisatie enkel niet-economische activiteiten uitvoert, wordt deze niet beschouwd als een onderneming. Het gaat dan voornamelijk om activiteiten van zuiver sociale aard dan wel de uitoefening van overheidsgezag. Voorbeelden hiervan zijn bepaald welzijnswerk, het handhaven van de openbare orde, het verlenen van vergunningen, maar ook kwaliteitsbewaking van voedsel, de controle van het luchtverkeer en overheidstaken betreffende

VLAAMS ENERGIE- & KLIMAATAGENTSCHAP

bescherming van het milieu. Wanneer een organisatie zowel commerciële als niet-commerciële activiteiten uitvoert, zal de organisatie beschouwd worden als een onderneming, tenzij deze organisatie de geschikte boekhoudkundige stappen onderneemt om beide activiteiten van elkaar gescheiden te houden om zo elke overdracht van voordelen naar haar commerciële activiteiten te voorkomen.

Sommige staatssteunvrijstellingen gebruiken de term 'onderneming' afwisselend met de term 'bedrijf'. Er zijn geen opmerkelijke verschillen, beide begrippen hebben betrekking op de gehele organisatie (bv. een bedrijvengroep) die de activiteiten uitoefent. Het begrip onderneming, zoals opgenomen in de Europese KMO-definitie (bijlage 1 bij de AGVV) is van toepassing en bepaalt in welke gevallen er moet rekening gehouden worden met de partner- en verbonden ondernemingen.

De bijlage 1 bij de AGVV legt de volgende criteria vast om te bepalen of er sprake is van een KMO dan wel van een grote onderneming, met name als volgt:

Grote onderneming

- 1) 250 personen of meer werkzaam; en
- 2) de jaaromzet overschrijdt 50 miljoen EUR en/of het jaarlijkse balanstotaal overschrijdt 43 miljoen EUR.

Middelgrote onderneming:

- 1) minder dan 250 personen werkzaam; en
- 2) de jaaromzet is kleiner of gelijk aan 50 miljoen EUR of het jaarlijkse balanstotaal is kleiner of gelijk aan 43 miljoen EUR.

Kleine onderneming:

- 1) minder dan 50 personen werkzaam; en
- 2) de jaaromzet of het jaarlijkse balanstotaal is kleiner of gelijk aan 10 miljoen EUR.

Een onderneming moet als grote onderneming worden beschouwd, indien één of meer overheidsinstanties, gezamenlijk of afzonderlijk, direct of indirect zeggenschap heeft of hebben over 25 % of meer van het kapitaal of de stemrechten¹.

Meer informatie over de wijze waarop dit berekend moet worden, vindt u terug in de bijlage I bij de AGVV. De AGVV zelf is terug te vinden op de volgende link: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0651&from=NL#ntr57-L_2014187NL.01000101-E0057

¹ Bijlage 1, artikel 3, paragraaf 4 van de AGVV.

VLAAMS ENERGIE- & KLIMAATAGENTSCHAP

De grootte van de onderneming moet bepaald worden aan de hand van een **verklaring op erewoord van de onderneming** en op basis van de gegevens van de jaaromzet, het balanstotaal en het aantal werkzame personen. Dit gebeurt op basis van één van volgende manieren (afhankelijk van wat van toepassing is):

- Algemeen: op basis van de laatste jaarrekening die bij de Nationale Bank van België is neergelegd voor de indieningsdatum van de steunaanvraag en die beschikbaar is via de centrale databank; of
- Voor ondernemingen die geen jaarrekening moeten opmaken: op basis van de laatste aangifte bij de directe belastingen voor de indieningsdatum van de steunaanvraag en het aantal werknemers dat de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid kan attesteren voor de laatste 4 kwartalen voor de indieningsdatum van de steunaanvraag; of
- Voor recent opgerichte ondernemingen: op basis van een financieel plan van het eerste productiejaar.

Om de omzet te berekenen wordt een boekjaar van meer of minder dan twaalf maanden herberekend tot een periode van twaalf maanden.

III. Voorbeelden (op basis van de interpretatie van bovenstaande regels)

Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA)

Het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen is een autonoom gemeentebedrijf. Meer dan 50% van de leden van de Raad van Bestuur zijn lid van het stadsbestuur van de stad Antwerpen.

De opdracht van het GHA omvat het beheer en het onderhoud van de Haven van Antwerpen. Deze taak kan beschouwd worden als het aanbieden van een dienst die ook op een concurrentiële markt kan aangeboden worden. Het GHA moet bijgevolg worden beschouwd als onderneming onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening.

Aangezien een overheidsinstantie zeggenschap heeft over meer dan 25% van het kapitaal en de stemrechten is GHA sowieso een grote onderneming. Het GHA komt in aanmerking voor steun die maximaal 45% (voor groene warmte en biomethaan)/30% (restwarmte) van de in aanmerking komende kosten bedraagt.

Intercommunale MIROM

Het bestuur van een intercommunale is samengesteld met afgevaardigden van de respectievelijke gemeente. MIROM zorgt voor de selectieve inzameling van huishoudelijk en ander afval. Deze taken vallen onder de taken opgelegd aan een gemeente. Het aanbieden van warmte kan beschouwd worden als het leveren van goederen en diensten op de warmtemarkt en maakt dat MIROM als een onderneming onder Algemene Groepsvrijstellingsverordening moet beschouwd worden.

VLAAMS ENERGIE- & KLIMAATAGENTSCHAP

Aangezien een overheidsinstantie zeggenschap heeft over meer dan 25% van het kapitaal en de stemrechten is MIROM sowieso een grote onderneming. MIROM komt in aanmerking voor steun die maximaal 45% (voor groene warmte en biomethaan)/30% (restwarmte) van de in aanmerking komende kosten bedraagt.

Stad Antwerpen

Als de stad Antwerpen een project zou indienen voor steun voor de aanleg van een warmtenet voor de levering van warmte aan een stadswijk, dan zal het aanbieden van deze warmte beschouwd moeten worden als het aanbieden van goederen en diensten op de warmtemarkt en moet de stad Antwerpen als een onderneming beschouwd worden.

Aangezien een overheidsinstantie zeggenschap heeft over meer dan 25% van het kapitaal en de stemrechten is de stad Antwerpen sowieso een grote onderneming. De stad Antwerpen komt in aanmerking voor steun die maximaal 45% (voor groene warmte en biomethaan)/30% (restwarmte) van de in aanmerking komende kosten bedraagt.

De ruime interpretatie van de definitie van een onderneming in de Algemene Groepsvrijstellingsverordening, maakt dat bijna alle aanvragers als ondernemingen zullen moeten beschouwd worden. Indien de stad Antwerpen bijvoorbeeld een warmtenet aanlegt voor eigen gebruik van warmte in hun gebouwen, dan kan de stad Antwerpen wel als een “andere aanvrager” beschouwd worden, die niet onder het toepassingsgebied van de Algemene Groepsvrijstellingsverordening valt. De stad Antwerpen komt dan in aanmerking voor steun die maximaal 65% (voor groene warmte en biomethaan)/50% (restwarmte) van de in aanmerking komende kosten bedraagt.
